

N:o 199.

Af herr **J. A. Fjällbäck**, om ändring i § 12 af förordningen angående kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Den kommunala rösträtten i hufvudstaden är som bekant fotad på samma grunder, som inom öfriga städer i riket. Enligt § 12 i kongl. förordningen af den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm tillkommer hvarje röstegande en röst för bevillning till och med 1 krona, och derutöfver en röst för hvarje hel bevillningskrona, dock att röstetalet icke i något fall må öfverstiga 100.

Orättvisan af ifrågavarande röstgrund är så uppenbar och torde vara så ofta ådagalagd, att jag icke anser mig behöfva uppehålla mig med ytterligare bevisning derom. Dock anser jag mig särskildt böra framhålla, hur ojämnheten i rösträttens fördelning ännu mera skärpes derigenom, att den vida öfvervägande delen af de röstegande, som innehafva de lägsta röstetalen, alldeles afhålla sig från allt deltagande i de kommunala val, på hvilkas utgång de veta sig icke kunna utöfva något nämnvärdt inflytande. Detta framgår med all önskvärd tydlighet af efterföljande tabell:

Af de röstande egde vid stadsfullmäktigeval röster	I dessa val deltogo i %	Procent af alla politiskt röstberättigade inom klassen, som deltaga i riksdagsmannaval.
1	0,97	56,64
2	5,88	47,77
3	11,36	69,90
4	11,11	59,47
5	14,87	72,80
6	3,80	64,87

Af de röstande egde vid stadsfullmäktigeval röster	I dessa val deltogo %	Procent af alla politiskt röstberättigade inom klassen, som deltago i riksmannavalet.
7	8,48	66,67
8	13,88	59,39
9	20,57	67,35
10	15,48	67,04
11—20	17,61	57,83
21—30	21,67	59,84
31—40	26,89	61,68
41—50	29,42	65,73
51—60	31,84	67,14
61—70	37,09	64,63
71—80	36,55	75,99
81—90	40,33	70,68
91—100	43,85	66,99

Af dessa uppgifter, som afse valen till stadsfullmäktige och riksdagsmän i hufvudstaden under år 1890, framgår alldeles oförtydligt, å ena sidan, att deltagandet i de politiska valen i det närmaste varit lika lifligt inom hvar och en af de angifna röstklasserna, vare sig högre eller lägre, men å den andra, att deltagandet i de kommunala valen befinner sig i ett nära nog oafbrutet stigande, allt efter som man fortgår från lägre till högre röstklasser. Synnerligen slående är i detta afseende motsatsen mellan dem, som inom kommunen ega blott *en* röst, af hvilka i val af riksdagsmän deltagit 56,64 procent, men i val af stadsfullmäktige icke flere än 0,97 procent, och dem som inom kommunen ägde *ett* hundra röster, af hvilka i val af riksdagsmän deltagit 66,99 procent, men i val af stadsfullmäktige icke mindre än 43,85 procent. Inom den högsta röstklassen var deltagandet i riksdagsmannaval icke fullt en *femtedel* lifligare än inom den lägsta, medan deremot deltagandet i stadsfullmäktigeval var mer än *fyratiofem* gånger lifligare inom den förra än inom den senare. Ett ungefärligt överslag visar, att om de röstande fördelas i tvenne grupper, af hvilka den ene omfattar de lägst beskattade och den andra de högst beskattade, faller jemvigtpunkten dem emellan vid kommunala val något under 80 röster, men vid politiska val bland dem, som inom kommunen ega mellan 11—20 röster.

Det enklaste sättet att afhjelpa dessa skriande missförhållanden synes mig fortfarande vara det, som jag förlidet år tillät mig föreslå i fråga om rösträtt vid kyrkostämma i hufvudstaden. Ehuru alldeles

samma missförhållanden äro rådande äfven i andra städer, för att icke tala om landsbygden med sitt fyrkvälde, vill jag dock för närvarande inskränka mig till att föreslå ändring i röstgrunden allenast för hufvudstaden, och upptager dervid fullständigt mitt nyssnämnda förslag. Enligt detta skulle en röstskala upprättas, som med största möjliga noggrannhet hölle medelvägen emellan den lika rösträtten efter hufvudtal och den rösträtt, som för närvarande inom kommunen tillkommer hvarje röstande efter hans bevillning. Med behörigt utjemnande af bråktal skulle således röstetalet ställa sig ungefär lika med kvadratrotten af bevillningssumman, eller med det tal som, multiplicerad med sig sjelft, angäfvde storleken af hans bevillning. Förhållandet mellan storleken af den hvarje röstegående påförda bevillning och det röstetal, som enligt mitt förslag skulle tillkomma honom, ställer sig sålunda:

Bevillning i kronor.	Röster.
1	1
1—4	2
4—9	3
9—16	4
16—25	5
25—36	6
36—49	7
49—64	8
64—81	9
81—100	10
361—400	20
841—900	30
1521—1600	40
2401—2500	50
3481—3600	60
4761—4900	70
6241—6400	80
7921—8100	90
9801—10,000	100
o. s. v.	o. s. v.

Då i hufvudstaden ingen enda kommunalt röstberättigad, vare sig enskild person eller bolag, är uppförd till bevillning utöfver 9,801 kronor hvarvid enligt mitt förslag ett röstetal af 100 skulle inträda, och då alltså hvarenda röstegående utöfver 2 röster finge vidkännas en större

eller mindre nedsättning i sitt röstetal, har jag icke trott mig behöfva föreslå något röstmaximum. Antalet af de röstegande, hvilka enligt § 12 af kongl. förordningen den 23 maj 1862 för närvarande få vidkännas nedsättning af sitt röstetal, uppgå till ungefär en sextonedel af samtliga effektivt röstberättigade, och en begränsning i röstetal för dem, svarande mot den nuvarande begränsningen vid 100 röster, skulle åt en hvar af dem gifva 10 röster, medan de utan en dylik begränsning skulle erhålla 11 eller flera röster allt efter storleken af deras bevillning. Den skilnad i deras röstetal, som härigenom skulle uppkomma, har jag icke kunnat med tillräcklig noggrannhet beräkna, men den blefve i alla fall icke så stor, att den i nämnvärd grad kunde inverka på röstsumman för hela kommunen. En sannolikhetsberäkning, för hvilken jag här icke utan alltför stor vidlyftighet skulle kunna redogöra, men som emellertid synes lemna ett ganska noggrant resultat, gifver vid handen, att vid en fördelning af de röstegande efter lägre eller högre beskattning enligt denna röstskala jemvigtpunkten skulle falla mellan 30—35 röster. Alltså föreslår jag,

att Riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i § 12 af kongl. förordningen den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm, att rösträtt vid kommunala val i hufvudstaden må tillkomma hvarje röstegande med en röst för bevillning till och med en krona, två röster för bevillning till och med fyra kronor, tre röster för bevillning till och med nio kronor, fyra röster för bevillning till och med sexton kronor, och så vidare efter samma beräkningsgrund, så att den bevillning, som medför ökad röstetal, för hvarje gång höjes med två kronor.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 28 januari 1893.

J. A. Fjällbäck.